

نقش آموزش چند رسانه‌ای

در رفتار مسئولانه زیست محیطی

www.ketab.ir

پریسا دهقانی

سرشناسه	: دهقانی، پریسا، ۱۳۵۳.
عنوان و نام پدیدآور	: نقش آموزش چندرسانه‌ای در رفتار مسئولانه زیست‌محیطی / پریسا دهقانی
مشخصات نشر	: ارومیه: مهر معلم، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۰ ص.؛ ۵/۱۴×۲۱/۵ س.م.
شابک و قیمت	: ۶۷۹۱-۶۲۲-۹۷۸-۳-۹۸؛ ۴۰۰،۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: آموزش محیط زیست- برنامه‌های چندرسانه‌ای
رده بندی کنگره	: GEV۰
رده بندی دیویی	: ۷۰۰۷۱/۳۶۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۷۰۸۳۰

عنوان کتاب: نقش آموزش چندرسانه‌ای در رفتار مسئولانه زیست محیطی

مؤلف: پریسا دهقانی

سال انتشار: ۱۴۰۱

شمارگان و قیمت: ۵۰۰ جلد، ۴۰،۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۹۱-۹۸-۴

چاپ: اول

آدرس انتشارات: ارومیه خیابان جانبازان، روبروی هسته گزینش، پلاک ۹۰، طبقه

سوم، شماره تماس: ۰۹۱۴۳۸۹۵۳۰۵

فهرست

صفحه	عنوان
۹.....	مقدمه.....
۱۵.....	تاریخچه.....
۲۵.....	تعریف آموزش چندرسانه‌ای.....
۲۶.....	مزایای استفاده آموزشی از چندرسانه‌ای‌ها.....
۲۸.....	شیوه‌های استفاده از چندرسانه‌ای‌ها در آموزش.....
۲۹.....	چند رسانه‌ای‌ها و آموزش مفاهیم.....
۳۲.....	تعریف رفتار مسئولانه زیست محیطی.....
۳۴.....	آموزش و پرورش دوره ابتدایی.....
۳۷.....	اهمیت دوره تحصیلی ابتدایی.....
۴۱.....	اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی.....
۴۳.....	اهداف آموزش و پرورش دوره ابتدایی.....
۴۳.....	اهداف دانشی.....

- ۴۴.....اهداف نگارشی
- ۴۵.....اهداف توانشی
- ۴۷.....اهداف تفصیلی دوره ابتدایی در سند برنامه درسی ملی
- ۵۰.....طراحی آموزشی؛ مفهوم و تعاریف
- ۵۳.....فرایند طراحی آموزشی
- ۵۶.....عناصر طراحی آموزشی
- ۶۰.....دیدگاه‌های موجود
- ۶۱.....رفتارگرایی
- ۶۴.....شناخت گرایی
- ۶۷.....ساختن گرایی
- ۷۰.....طراحی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی
- ۷۲.....اصول طراحی آموزشی در محیط‌های الکترونیکی
- ۷۴.....فواید آموزش و یادگیری الکترونیکی
- ۷۶.....معایب آموزش و یادگیری الکترونیکی
- ۷۸.....تعریف آموزش محیط زیست

۸۰.....	تاریخچه تحول آموزش محیط زیست
۸۳.....	رویکردهای زیست محیطی
۸۸.....	اهمیت آموزش محیط زیست
۹۰.....	اهداف آموزش محیط زیست
۹۲.....	فرهنگ زیست محیطی
۹۵.....	اخلاق زیست محیطی
۹۹.....	سواد زیست محیطی؛ تاریخچه، مفهوم و تعاریف
۱۰۰.....	مؤلفه‌های سواد زیست محیطی
۱۰۰.....	دانش زیست محیطی
۱۰۲.....	نگرش زیست محیطی
۱۰۴.....	رفتار یا عملکرد زیست محیطی
۱۱۰.....	رفتارهای مسئولانه زیست محیطی
۱۱۲.....	آموزش محیط زیست در مدارس
۱۱۴.....	تحقیقات داخل کشور
۱۲۷.....	تحقیقات خارج کشور

مقدمه

یکی از راهکارهای اجتناب از آسیب رساندن به محیط زیست، تغییر در رفتار انسان‌ها به سمت و سوی ابعاد طبیعت گرایانه است. در این راستا، آگاهی از مسائل و موضوعات زیست محیطی، معمولاً به عنوان پیش نیازی برای پرداختن به دغدغه‌ها و رفتارهای محافظت کننده از محیط زیست محسوب می‌شود (اسدی و همکاران، ۱۳۹۷). بسیاری از انسان‌ها پس از آگاهی از ارزش منابع

طبیعی و محیط زیست، به نحو شایسته‌ای از تخریب آن جلوگیری می‌کنند. از این رو، آگاه‌سازی عمومی و آموزشی کلیه افراد جامعه درباره ارزش و اهمیت محیط زیست امری ضروری است.

در واقع، آموزش محیط زیست یک فرایند فعال است که طی آن آگاهی، دانش و مهارت‌ها ارتقاء یافته و منجر به درک، تعهد، تصمیمات آگاهانه و فعالیت‌های سازنده برای مدیریت کلیه اجزای به هم پیوسته محیط زیست می‌شود. هدف از آموزش محیط زیست را می‌توان، ایجاد آگاهی در افراد جهت حفاظت از محیط زیست و نیز بالا بردن سطح رفتارهای مسئولانه محیط زیستی آن‌ها به منظور حل مشکلات محیطی دانست (میبدی و همکاران، ۱۳۹۳).

بنابراین، آموزش حفاظت محیط زیست به کلیه قشرهای جامعه به ویژه کودکان و نوجوانان و گنجاندن آن در برنامه‌های آموزشی و

درسی آن‌ها از طریق کتب درسی، از ضروری‌ترین هدف‌های آموزشی است. در این زمینه، ماده درسی علوم تجربی یکی از حوزه‌های یادگیری است که از تعامل انسان با محیط پیرامون و تغییر و تحولات‌های محیط زیست و زندگی بشر در گذشته، حال و آینده و جنبه‌های گوناگون آن بحث می‌کند. این حوزه یادگیری می‌کوشد تا از طریق برخی دانش‌ها، مهارت‌ها و شایستگی‌های مورد نیاز، دانش‌آموزان را به گونه‌ای تربیت کند که هم در زندگی فردی و هم در اجتماعی، نقش کارآمد ایفا کنند و خود را برای مقابله با انواع بحران‌ها و موقعیت‌های غیرقابل پیش‌بینی در آینده آماده نمایند (احمدی و همکاران، ۱۳۹۱)، لذا، علوم تجربی یکی از مناسب‌ترین بسترهای آموزش مباحث زیست محیطی به دانش‌آموزان محسوب می‌گردد. از طرفی، شکل‌گیری نگرش و ارزش‌ها، تعهد و مهارت‌های مورد نیاز برای حفظ و پشتیبانی محیط

زیست در افراد در سنین پایین آغاز می‌گردد، بنابراین مدارس به عنوان فضایی که کودکان زمان زیادی از طول روز را در مهم‌ترین سنین الگوپذیری و آموزش‌پذیری در آنجا سپری می‌کنند، می‌تواند به عنوان یکی از مهم‌ترین فضاها برای افزایش آگاهی‌های زیست محیطی به کودکان مورد توجه قرار گیرند.

بخش عمده معضلات زیست محیطی موجود، ریشه در فقدان آگاهی لازم و ضعف فرهنگی در زمینه ارتباط انسان و طبیعت دارد، و در واقع نوعی مشکل فرهنگی محسوب می‌شود. لذا، نیازمند عزم ملی و بین‌المللی برای تقویت فرهنگ حفاظت از محیط زیست در سطح اقشار مختلف جامعه است.

انسان به عنوان عامل اصلی اثرگذار و قربانی اصلی این بحران به شمار می‌رود. از همین رو، اصلاح روند بحران محیط زیست در

گرو اصلاح آموزه‌های انسان و تغییر در نگرش، دانش و حساسیت افراد نسبت به سرنوشت خود و محیط پیرامون می‌باشد. آموزش محیط در رابطه با تأثیر بشر بر محیط زیست، از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد و همواره بهترین ابزار برای ایجاد آگاهی در جامعه در راستای افزایش حساسیت، توجه و دانش عموم در مورد جنبه‌های زیست محیطی بوده است.

در واقع، آموزش جهان فردا را شکل می‌دهد و آگاهی و درک عمومی، به حرکت درآورنده تغییرات پایدار بوده و ترویج روحیه مشارکت عمومی در محافظت از سلامت و یکپارچگی محیط زیست و بوم سازگان نقش اساسی ایفا می‌کند.

هدف از آموزش محیط زیست، شناخت وظایف انسان نسبت به مسائل محیط زیست، درک ارزش‌های زیست محیطی، حمایت از

دیدگاه‌های حفاظتی و عدالت اجتماعی و همچنین تلاش در
جلوگیری و یا حل مشکلات و معضلات محیط زیست می‌باشد.
آموزش محیط زیست، بنیادی‌ترین شیوه در حفاظت از محیط
زیست بوده که به کودکان و بزرگسالان، بهترین شیوه ارائه مطالب
و نحوه فعالیت‌ها و اجرای ساختاری در زمینه ارتقاء آگاهی‌های
محیط زیستی را می‌آموزد تا از این طریق هر فرد جامعه، خود را از
طریق احترام گذاشتن به طبیعت، مسئول در حفظ و حمایت از
محیط زیست بداند.

کتاب حاضر به بررسی نقش آموزش چند رسانه‌ای در رفتار
مسئولانه زیست‌محیطی دانش‌آموزان می‌پردازد.

